

Date: 25th October-2025

**MILLIY QADRIYATLARGA ASOSLANGAN TA'LIM-TARBIYA JARAYONIDA
SHAXSNING EMOTSIONAL BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING
PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI**

Miraliyev Shahzod Jahongir o'g'li

Osiyo Xalqaro Universiteti

Pedagogika va psixologiya kafedrası o'qituvchisi

KIRISH

Ushbu tezida milliy qadriyatlar negizida tashkil etilgan ta'lim-tarbiya jarayonining shaxsning emotsional barqarorligiga ta'sir etuvchi omillari yoritilgan. Shaxsning his-tuyg'ulari, ijtimoiy moslashuvi va ma'naviy-axloqiy kamolotini ta'minlashda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashgan shakllarini qo'llash bo'yicha ilmiy tahlillar keltirilgan. Mazkur yondashuv yoshlar ongida milliy o'zlikni anglash, barqaror psixologik holatni shakllantirish va ijobiy emotsional muhit yaratishda muhim ahamiyat kasb etishi asoslab berilgan.

ASOSIY QISIM

Bugungi zamon ta'limi insoniyat oldiga yangi vazifalarni qo'ymoqda: nafaqat bilimli, balki ruhiy jihatdan barqaror, ma'naviy yetuk, emotsional madaniyatga ega avlodni tarbiyalash talab etilmoqda. Global jarayonlar, texnologik o'zgarishlar va axborot oqimining kuchayishi yoshlarning hissiy muvozanatiga, psixologik barqarorligiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bois ta'lim-tarbiya jarayonini milliy qadriyatlarga tayangan holda tashkil etish — yoshlarni o'z ildizlariga sodiq, iymon-e'tiqodi mustahkam, emotsional jihatdan bardoshli shaxs sifatida shakllantirishning asosiy omili hisoblanadi.

Milliy qadriyatlar — bu xalqning tarixiy xotirasi, madaniy o'zligi, axloqiy tamoyillari va ijtimoiy munosabatlar tizimini mujassamlashtiruvchi omildir. Shu bois, har bir ta'lim tizimi, xususan, pedagogik texnologiyalar milliy qadriyatlarga tayanmog'i lozim. Chunki milliylikning negizida insonning ruhiy olamini mustahkamlovchi g'oya, e'tiqod va hissiy uyg'unlik yotadi.

Shaxsning emotsional barqarorligi — bu insonning ijtimoiy, psixologik va ma'naviy holatini barqaror saqlay olish, stress holatlarini boshqarish, ichki muvozanatni saqlash va ijobiy hissiyotlar asosida faoliyat yurita olish qobiliyatidir. Pedagogik jarayonda bu jihatni e'tibordan chetda qoldirish ta'lim samaradorligini pasaytiradi, shaxsda motivatsiya va o'ziga ishonchni susaytiradi.

Shu sababli, hozirgi davr ta'limi uchun milliy qadriyatlar asosidagi emotsional-pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish, ularni dars jarayonida tatbiq etish zarur. Bunday yondashuv o'quvchilarda hissiy barqarorlikni mustahkamlash bilan birga, ularning ma'naviy o'sishini, o'z xalqiga muhabbat va hurmat tuyg'usini kuchaytiradi.

1. Milliy qadriyatlarga asoslangan ta'lim-tarbiya jarayonining nazariy asoslari

Milliy qadriyatlarga tayanadigan ta'lim-tarbiya tizimi o'qitish jarayonini insonparvarlik, milliy g'urur va ijtimoiy mas'uliyat tamoyillari asosida tashkil etishni

Date: 25th October-2025

ko'zda tutadi. Ta'limning bunday modeli shaxsning nafaqat intellektual salohiyatini, balki hissiy-irodaviy, axloqiy-ruhiy jihatlarini ham rivojlantiradi.

O'zbekiston Respublikasida qabul qilingan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"da milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirish, yoshlarning ruhiy va ma'naviy kamolotini ta'minlash ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.

Bu yo'nalishda quyidagi pedagogik yondashuvlar muhim ahamiyatga ega:

1. Qadriyatga yo'naltirilgan yondashuv — ta'lim mazmunini milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish orqali o'quvchining shaxsiy pozitsiyasini shakllantirish.

2. Integrativ yondashuv — dars va tarbiya jarayonida madaniyat, tarix, san'at va psixologik bilimlarni bir butun tizim sifatida qo'llash.

3. Emotsional-aksiologik yondashuv — shaxsning hissiy kechinmalarini qadriyat sifatida baholash va ularni ijobiy yo'nalishda rivojlantirish.

Milliy qadriyatlar ta'lim jarayonida ijobiy psixologik fon yaratadi. Ular o'quvchi uchun ruhiy tayanch, axloqiy mezon va hissiy barqarorlik manbai bo'lib xizmat qiladi.

2. Shaxsning emotsional barqarorligini ta'minlashda pedagogik texnologiyalar roli
Emotsional barqarorlikni ta'minlash uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalarni milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish muhim. Masalan:

Interfaol metodlar — "Rol o'ynash", "Debat", "Hayotiy vaziyatni tahlil qilish" kabi metodlar o'quvchilarda his-tuyg'ularni anglash, boshqarish va ifoda etish madaniyatini rivojlantiradi.

Ma'naviy aks ettirish texnologiyasi — qadimiy maqollar, hikmatlar, xalq og'zaki ijodiy namunalarini dars jarayonida qo'llash orqali o'quvchilarda ijobiy hissiy reaksiya uyg'otadi.

Refleksiya texnologiyasi — o'quvchining o'z kechinmalarini tahlil etish, o'zini baholash va his-tuyg'ularini ijobiy yo'nalishga burish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Pedagog bu jarayonda faqat bilim beruvchi emas, balki hissiy muhit yaratuvchi shaxsga aylanadi. Uning ovoz ohangi, muomalasi, darsdagi muloqot madaniyati o'quvchilarda emotsional barqarorlikni shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

3. Milliy qadriyatlar asosida emotsional tarbiya samaradorligini oshirish yo'llari
Milliy qadriyatlar asosida emotsional tarbiya jarayonining samaradorligini oshirish uchun quyidagi pedagogik shartlar muhim:

1. Madaniy kontekstni yaratish – dars jarayonida milliy san'at, urf-odat va tarixiy meros namunalaridan foydalanish.

2. Psixologik qulay muhitni ta'minlash – o'quvchilar o'z fikrini erkin ifoda etadigan, o'zaro hurmatga asoslangan muhit yaratish.

3. Ruhiy qo'llab-quvvatlash texnikalari – stressni boshqarish, diqqatni jamlash, motivatsiyani saqlash bo'yicha mashg'ulotlarni tizimli tashkil etish.

4. Milliy qadriyatlarni hayotiy tajriba bilan uyg'unlashtirish – qadriyatlarni nafaqat o'qish jarayonida, balki kundalik hayotda qo'llashni o'rgatish.

Date: 25thOctober-2025

Natijada o'quvchilarda ijobiy hissiy fon shakllanadi, ular o'zini hurmat qilish, boshqalarni qadrlash, milliy g'urur va iymoniy poklikni qadrlash kabi sifatlarni o'zlashtiradi.

Xulosa

Milliy qadriyatlarga asoslangan ta'lim-tarbiya shaxsning emotsional barqarorligini ta'minlashda asosiy poydevor hisoblanadi. Chunki qadriyatlar inson ruhiyatiga bevosita ta'sir etuvchi axloqiy va hissiy kuch manbaidir. Shu bois ta'lim-tarbiya jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish o'qituvchidan yuqori darajadagi metodik tayyorgarlik, psixologik sezgirlik va ma'naviy yetuklikni talab etadi.

Shaxsning emotsional barqarorligi mustahkamlanganda, u nafaqat o'qishda, balki hayotda ham muvozanatli, o'ziga ishonchli va maqsadga yo'naltirilgan bo'lib shakllanadi. Shu bois, bunday texnologiyalarni keng joriy etish nafaqat ta'lim tizimi, balki jamiyatning ma'naviy barkamolligi uchun ham zarurdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent: 2020.
2. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
3. G'ofurov, N. "Pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar." – Toshkent: Fan, 2022.
4. Shodmonov, E. "Milliy qadriyatlar va ta'lim jarayoni." – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2023.
5. Karimova, R. "Shaxs psixologiyasi va emotsional intellekt." – Toshkent: Ilm-Ziyo, 2024.

Tel : +998336686869

